

ket gyári

AB
svár,
t.)3

Kötél

raun

dinand 52

ÁR

NYTARS.

ria 25.

let)

szerek

4-25, 5-44
Rugului 56.

appan

ijét

LOM!

4. sz.

l. Német szá-
tást soha nem
nden világitási
alatt felforról
glegények ré-
ári képviselet:

-u.) 7.

tel megküldjük

RENDEZTŐSÉG, ELADÓ
KÖNYVÉSZET ÉS NYOMDA

Cluj-Kolozsvár, St. Baron
utca (Brassai-utca) 10

Posta: Szerkesztőség
Közlekedési hivatal - 977
B. N. Sz. - 558

A szerkesztők kizárólag a
szerkesztőségnek címa-
zva küldik. Kéziratokat nem
adunk vissza

UJ KELET

ELŐFIZETÉSI ÁRAK

Romániában	
Egész évre	750
Félévre	380
Negyedévre	200
Egy hónapra	70
Egy szám ára pályaud- varon és vidéken is 3 lej	
Bukarestben	3-50
Csehszlovákiában	
Egy hónapra	25 ck
Egy szám	1-50 ck

1924 május 6 Kedd

Cluj-Kolozsvár * VII. évfolyam * 101. szám

5684. Ijar 2

Az egyesült demokrácia kötelességei

Négy esztendő sikertelen, orientációs tárgyalásokkal teli próbálkozásai után tegnapelőtt végre egymásra talált az ország két legnagyobb demokratikus pártja. Goldis és Stere kezét fogták egymással és ezzel a kézfogással megpecsételték a Kárpátokon inneni és a Kárpátokon túli demokrácia becsületes paktumát. Az ökirályság és Erdély demokráciájának fúziós paktuma kétségtelenül legjelentősebb mozzanata az utolsó négy esztendő politikai történetének annál is inkább, mert az egyesült demokrácia kormánykerülésének komoly sánszai vannak.

A különböző kormányigéretekbe és ellenzéki biztatásokba belefáradt kisebbségek is bizakodó szimpátiával köszöntik a román demokrácia egyesülésének aktusát. Bár a két demokrácia párt, de különösen az erdélyi nemzeti párt parlamenti szereplése sokszor hívta ki maga ellen a kisebbségek jogos kritikáját, mert nem mindig talált szavakat a veszélyeztetett kisebbségi érdekek és jogok védelmére, bizonyosra vesszük, hogy kormánykerülése esetén újra visszatér az alvajukai határozatok fentartás és maradéknélküli érvényesítésének elvéhez.

Talán paradoxonnak látszik egy ellenzéki párttól azt várni, hogy kormánykerülése esetén radikálisabban fog ragaszkodni elveihez, mint azt az ellenzéki pádsorokban tette, holott minden ország parlamenti története éppen az ellenkezőjét bizonyítja ennek a föltevésnek. Nálunk azonban az utolsó évek speciális viszonyai megengedik a paradoxonnak látszó föltevés kockázatát. Bizonyos az, hogy az erdélyi nemzeti párt akcióképességét a maga elszigeteltségében és magárahagyottságában súlyos guzsa kötötte a taktikai szempontok béklyója. És ha néha kommentáló és tiltakozó mozdulatok nélkül siklott el a kisebbségek ellen irányuló jogfosztások mellett, az annak a rovására írható, hogy nem akarta kockáztatni amugyis kétes értékű népszerűségét.

Most azonban a parasztpárttal való történelmi egyesülés megszabadította a pártot a taktika kényszerbéklyóitól, szavának hangját és súlyát imponáló erővel sokszorozta meg és elsőpárt minden akadályt a bontakozó valódi demokrácia útja elől. Súlyos kötelezettségekkel jegyezte el magát a két ország rész egyesült román demokráciája, amely kötelezettségek között nem utolsó helyen áll az ország kisebbségeinek ígéretes jövője. És hisszük, hogy a kisebbségek nem fognak csalatkozni a fiatal, de egyesült erővel küzdő román demokráciában.

Május 20-án ül össze a parlament

Bukarest, május 5. A parlamenti ülészek május 20-án kezdődik és legalább július 1-ig fog tartani. A szenátus azonnal tárgyalás alá veszi a kommercializálási törvényjavaslatot, azután az elemi iskolai oktatás reformjára kerül a sor. A kamara a víztörvényt, a hadsereg reorganizálásáról szóló javaslatot, valamint a községi erdők létesítéséről benyújtott törvényjavaslatot fogja elsősorba elintézni.

Duca és Peincaré találkozása

Páris, május 4. Duca román külügyminiszter Londonból Svájcba utaztában Párisba érkezett. Catargi, Románia brüsszeli követe, Párisba érkezett, hogy Ducával megbeszélje a brüsszeli királylátogatás részleteit.

A Liga Culturala kongresszusát megzavarták az antiszemiták

Bukarest, május 5. A Liga Culturala tegnapi kongresszusán, amelyet Suceavában tartottak meg Jorga elnöklétével, egy antiszemita csoport meg akarta zavarni a rendet, de a kongresszus résztvevőinek erőyes magatartásának sikerült a nyugalmat helyreállítani.

A szélsőséges pártok megerősödtek a német választásokon

Eddig tizenkilencmillió szavazatot olvastak össze. A megszállott területekről még nem érkeztek jelentések. Megválasztották az összes minisztereket

(Berlín, május 5. Az Uj Kelet tudósítójától.) Vasárnap reggel megkezdődtek a német birodalomban a parlamenti választások, amelyeken összesen huszonhárom párt vesz részt. A választási törvény szerint minden hatvanezer szavazatra egy mandátum esik. A pártok között legerősebb a szociáldemokrata, a mérsékelt munkások pártja, a centrum párt, a nemzeti néppárt, a demokrácia párt és a bajor parasztpárt. Berlinben fellobogózt autókkal és a röpiratok valóságos áradatával dolgozik a választási agitáció. Az egész birodalom

feszült várakozással néz a sorsdöntő esemény eredményei elé.

Eddigi jelentések szerint Bajorországban a néppárti blokk mandátumainak tizennyolc-husz százalékat vesztette el a német nemzeti lista javára. A bajor néppárt is vesztett valamit eddigi kerületeiből. Ezzel szemben a kommunisták némi nyereséghez jutottak a szocialisták terhére. Berlinben az éjféltutánig megszámlált szavazatok eredményeként nyolc mandátum jutott a német nemzetiekre, négy a fajvédőkre, öt a német néppártra, hét a centrum-pártra, három a demokráciákra, tizenhárom a szociáldemokratákra és hét mandátum a kommunistákra. A megválasztottak között van Hootsch berlini tanár, aki német nemzeti programmal lépett fel. Lipcsében megválasztották Müller Franken szocialistát, Chrispien szociáldemokratát, Ruth és Fischer kommunistákat. Az eddigi ismeretes berlini eredmények szerint

a középpártok általában megtartották eddigi pozíciójukat.

Általában a választók hetvenöt százaléka résztvett a szavazásban, de vannak egyes kerületek, ahol a választók kilencvennél magasabb százaléka is leszavazott.

A német nemzeti párt jelöltjei közül Tirpitz admirális és Dryander, a német néppárt részéről

Becker (Hessen) és Moldenhauer, a demokrácia részéről Bernstorff és Schück, a centrum részéről Bell, Lespera, Glückner Joos, és Ulitzka, a bajor néppárt részéről Emminger, Leicht és Schirner, a szociáldemokraták részéről Scheidemann, David, Zollmann, Robert, Smidt, Wissel, Bauer és Otto Schrödel, a kommunisták részéről Fröhlich és Re-mele, a jelenlegi kormány részéről pedig

eddig csak Marx kancellár és Stresemann megválasztása biztos.

A harmincöt választókerület közül ma reggelig huszonkettőben ismeretes lett az eredmény. A megválasztott kétszázhuszonkét képviselő között ötvennyolc szociáldemokrata, harminchárom kommunista, tizenkét demokrácia, harminckilenc centrum-párti, huszonöt német néppárti, negyvenkét német nacionalista mandátum van, míg a különböző népcsoportok tizenhárom kerületben jutottak képviselőkhöz. Biztosítottak tekinthető a német nacionalista Bismarck herceg és a német néppárti Ludendorff tábornok megválasztása.

Berlín, május 5. A választások az egész országban meglehetősen rendben folytak le. A német nemzeti párt és a kommunisták számos mandátumot nyertek a szociáldemokraták és német néppárt rovására.

A leadott szavazatok eddigi aránya: szocialisták 4 millió, német nemzeti párt 4 millió, deutsch-völkisch 1,700.000, demokrácia párt 1,300.000, német néppárt 2 millió, centrum-párt 2,500.000 kommunisták 3 millió, bajor néppárt 1 millió. Sok kerületből, különösen a Ruhr-vidékről még nem érkeztek be a jelentések.

Berlinben négy szocialistát, négy kommunistát, négy nemzetit, egy demokráciát és egy néppártit választottak meg.

Megválasztották az összes minisztereket és pártvezéreket, köztük Kahrt is.

A magyarság is akcióba lép az állampolgárság védelmére

A városi tanács táviratilag kérte az összeírás határidő meghosszabbítását. Grandpierre Emil dr. nyilatkozata

(Cluj-Kolozsvár, május 5. Az Uj Kelet tudósítójától.) Az állampolgársági törvény végrehajtási utasításának megjelenése óta az Uj Kelet egy pillanatig sem szünt meg hangoztatni, hogy az állampolgárok lajstromozására előirt határidő olyannyira rövid, hogy a város tanácsának hozzá sem szabad kezdenie a munkához mindaddig, míg a minisztériumtól a határidő meghosszabbítását nem szorgalmazza, hecsak nem akarja veszélyeztetni az állampolgárok tízezeinek egzisztenciális érdekeit.

Táviratilag kérik a határidő meghosszabbítását

A kitartó sajtópropagandának köszönhető, hogy a város előljárósa ma délelőtt értekezletet tartott, amelyen elhatározta, hogy még a mai nap folyamán táviratilag kéri fogja a minisztertől a kitűzött határidőnek hat hónapra való meghosszabbítását, mert a rendelkezésre álló idő alatt az összeírást lehetetlen végrehajtani.

Az értekezlet határozata szerint az állampolgárok összeírását egy husz tagból álló hivatal fogja végezni. A hivatal a városháza 1. és 4. számú szobájában lesz elhelyezve, ahová a tanács minden egyes ügyosztálya egy-egy tagját delegálja és belső munkára berendelik a kerületi kapitányságokat is.

Itt említjük meg azt is, hogy egyes kolozsvári reggeli lapoknak az az értesülése, mintha a lajstromozások során csak azoknak kell megjeleníteniük, akiknek az állampolgársága a törvény rendelkezéseinek értelmében kétes, nem felel meg a való-

ságnak. Az összeírás során ugyanis minden egyes családfőnek kötelessége megjelenni a bizottság előtt, amely felveszi adatait és amennyiben az állampolgári jog megilleti, erről bizonyítványt is ad ki a részére.

A Magyar Párt akciója

Tekintettel arra, hogy az állampolgári törvény és annak sérelmes végrehajtási utasítása egyformán sújtja az ország összes kisebbségeit, felkerestük dr. Grandpierre Emilt, a Magyar Párt egyik vezetőjét, aki munkatársunk kérdéseire a Magyar Párt álláspontjáról ezeket mondotta:

— Egészen természetes és ezt felesleges is hangsúlyoznom, a Magyar Párt az új állampolgársági törvényben durva jogfosztást és a kisebbségi szerződés flagrns megsértését látja. A törvény elleni küzdelem tulajdonképpen elméleti szélmalomharc, azonban a végrehajtási utasítással szemben, amely nem kevésbé sérelmes és méltánytalan, kiméletlen harcot kezdünk. Nem tudom, lesz-e sikere ennek a harcnak, mi bizunk benne, hogy nem lesz eredménytelen.

Önálló magyar jogvédő iroda

— Az első, amit tehetünk, hogy felhívjuk tagjainkat és különösen azokat, akikkel szemben a törvény igazságtalanságot tartalmaz, közöljék panaszukat velünk. Mi itt központi jogvédő irodát alakítottunk, vidéki nagyvárosokban is megalakítjuk a jogvédő szervezetet ottani ügyvédtagjaink bevonásával. Minden panaszt megfontolás tárgyává teszünk

és amennyiben a tényleg jogos, megteesszük azokat az intézkedéseket, amelyek megtételére még ennek a jogfosztó törvénynek az alapján is jogunk van. A kormánynak be kell látni, és ezt a körülmények is igazolni fogják, ez a rendszer nem lesz fentartható és valószínűleg tartom, hogy amennyiben a törvény megváltoztatásra nem is alenne mód, amár azt hiszem a semmitűszék útján ez sem lehetetlen, mindenesetre eredményes lesz a harc a végrehajtási utasítás fonákjaival szemben.

— Figyelmeztetni kell azonban Románia összes kisebbségeit, most létekről van szó, most tegyenek félre minden más szempontot és fogjanak össze, mert csak egységes és imponálóan szolidáris fellépésnek lehet bármilyen sikere.

— A végrehajtási utasítás elleni küzdelem a napokban teljes erővel megkezdődik, amellyel azonban, mint már mondtam, nem hanyagoljuk el a törvény elleni elvi harcot sem.

Az Erdélyi Zsidóság Központi Jogvédelmi Irodája

III. sz. közlemény

Az állampolgárság igazolását eszközölő helyi hatóságok illetékessége szempontjából az érdekeltek figyelmét az alábbiakra hívjuk fel:

1. Mindazok, akik nem abban a községben, városban laknak, ahol 1918 december 1-én közéleti illetőséggel bírtak, azoknak állampolgársága nem a lakhelyükön fog igazolható, ahol jelenleg laknak, hanem azon községben, városban, ahol 1918 december 1-én közéleti illetőségük volt.

Az eljárás aképen eszközöltek, hogy ezek a lakhelyük rendőrségi prefektúrájához kért nyújtanak be, melyben leírják az állampolgárság elnyeréséhez szükséges adatokat és csatolják az okiratokat. A rendőrprefektúra pedig ezen kéresek haladéktalanul átteszi azon község, város primárjához, a hol az illetőnek 1918 december 1-én közéleti illetősége volt és az állampolgársága itt lesz igazolva.

2. Az Erdélyi Zsidóság Központi Jogvédelmi Irodája minden nap — szombat kivételével — délután 3—6 óráig a Zsidó Nemzeti Szövetség helyiségében, Calea Regele Ferdinand 48. szám alatt minden zsidó érdeklődőnek felvilágosítást ad és a szükséges eljárásokat elvégzi. Felhívunk minden érdekeltet, hogy irodánkat saját érdekében feltétlenül felkeresse, nehogy mulasztása állampolgári jogainak elvesztését vonja maga után.

Az Erdélyi Zsidóság Központi Jogvédelmi Irodája

Dr. Klein Miksa ügyvezető igazgató.

Hardent ismét inzultálták

(Berlin, május 5. Az Uj Kelet tudósítójától.) Harden Miksát, az ismert publicistát a német nationalisták ismét inzultálták. Harden súlyos sérülést szenvedett. A rövid távirat részleteket nem közöl a szenzációs esetről, amely az egész kulturvilágon megdöbbenést és részvétet okoz a kiváló író iránt, aki Bismarck kisszámú bizalmasai közé tartozott és ma is a német publicisztika büszkesége. Harden Bismarck kegyvesztettsége körülményeiből, majd később személyesen is meggyőződött arról az ártalmas munkáról, amit a császár környezetének befolyásosabb része végez nacionalista jelszavak és szólamok ürügye alatt. Kegyetlen szatirája soha élt nem tévesztett és már békében nem egy bálványt álcázott le. Stílusának sajátos sulya és ereje megrázó realitással mutatta a német polgárság előtt, hogy milyen poshadt jellemeket és milyen tehetségtelen figurákat követ vakon. Tőle származik a „Herdenvolk“ kifejezés, amit éppen úgy alkalmazott a forradalmak idejében is a németekre, mint régebben, amikor a kamarilla ellen dühöngött. Ujabbán már meg is szüntette lapját a „Zukunft“-ot, de a reakció ma is benne látja nagy ellenségét. Amióta Ratheneau barátját meggyilkolták, teljes visszavonultságban élt és csak itt-ott jelent meg töle egy-egy cikk berlini és bécsi lapokban. Különös intelme a sorsnak, hogy Harden Miksa, aki már régen elhagyta zsidó vallását és nem egyszer erélyes nyilatkozatban kérte ki magának a származására utaló gunyos és fölényeskedő célzásokat, immár másodszer céltáblája az antiszemita terrornak.

Házkutatás és nyolc letartóztatás a berlini orosz kereskedelmi képviselőnél

Szovjet hivatalnokok szöktették meg Bozenhardt kommunistavezérről. Krestinszky nagykövet állítólag visszautazott Moszkvába

(Berlin, május 5. Az Uj Kelet tudósítójától.)

A politikai rendőrség házkutatást tartott a szovjet kereskedelmi képviselőjénél. A házkutatások alapján nyolc alkalmazottat Bozenhardt kommunista vezér megszöktetése miatt letartóztattak. Bozenhardt ugyanis félrevezette a hatóságokat és a kíséretére kirendelt rendőrökkel a szovjetképviselőhöz ment, ahol

a rendőröket fogvatartották, amíg Bozenhardt elmenekült.

Krestinszky orosz nagykövet tiltakozott a házkutatás és a letartóztatások ellen, mire a külügyi hivatal azt válaszolta, hogy a kereskedelmi képviselő nem élvez a területen kívüli védelmet, ezért a rendőrség helyesen járt el, amikor letartóztatta a képviselőt alkalmazottait, akik megsértették a nemzetközi jogot.

Üzletbezárással készülnek tüntetni az adókiivetések ellen

A kolozsvári kereskedők és iparosok tiltakozó nagygyűlése. Memorandumot nyújtottak át Simionescu pénzügyi vezérigazgatónak. A felebbeszékek előtt közös ankét lesz a sérelmek felülvizsgálására

(Cluj-Kolozsvár, május 5. Az Uj Kelet tudósítójától.) Többbizben is foglalkozott az Uj Kelet a Kolozsváron most folyó adókiivetésekkel, amelyek egzisztenciájukban támadták meg az amúgy is nehéz pénzügyi viszonyok között dolgozó kereskedőket és iparosokat. A bizottságok a tavalyinál is nagyobb arányú önkényességgel állapítják meg a cégek forgalmát, vagyonát és nyereségét, amiben egyáltalán nem veszik figyelembe a hiteles könyvek, számlák és napijegyzékek adatait. Nem egyedülálló eset, hogy egyes kereskedőkre és iparosokra több adót vetettek ki, mint amennyit az üzletük, vagy műhelyük megér. Emellett súlyos panaszok merültek fel egyes bizottsági tagok ellen, akik a könyvek meghamisításával,

a haszon eltagadásával és hasonló vádakkal illetik az adófizetőket.

A rengeteg sérelem és panasz hatása alatt a kolozsvári Mészáros Szövetség kezdeményezésére Kolozsvár összes kereskedői és iparosai nagyarányú tiltakozó gyűlést tartottak vasárnap. A gyűlést Réthy Károly, a Husiparosok Szövetségének elnöke nyitotta meg és Caciula Miklós iparkamarai főtitkárnak adta át a szót. Az előadó részletesen ismertette a kereskedelmi és iparkamara agitációját, amelyet már egy éve folytat az adókiivető bizottságok sérelmes intézkedései ellen. A kamara akciója azonban sem a pénzügyi részortnál, sem pedig a pénzügyminisztériumban nem talált meghallgatásra. Ez annak köszönhető, hogy ezideig konkrét panaszokat nem terjesztettek elő. Az új adótörvény ugyanis jó és a végrehajtási utasítás is megfelelő, csak

a végrehajtás ellenkezik az adófizetők anyagi és erkölcsi érdekeivel.

Nemes Szabin kereskedő, aki a második számú adókiivető bizottságban a várost képviseli, megdöbbenő példákkal illusztrálta a kivetőbizottságok felületes és erőszakos eljárását. Szerinte az adókiivető bizottságoknak egyáltalán nem áll módjukban az üzleti könyvek és adatok alapján kivetni az adókat, mert felettes hatóságuktól kötött utasításuk van, hogy kire mennyi adót kell kiróniok. Kolozsvárra meghatározott összeg van kiróva és ezt a pénzügyi adminisztratura minden eszközzel be akarja hajtatni, tekintet nélkül arra, hogy az ilyen eljárás

csődbe fogja kergetni az adóalanyokat.

Szilágyi József titkár a husiparosok sérelmeit ismertette. Hubay Károly, Györgypál József és Boros Károly az egyéb ipari szakmák panaszait tolmácsolták, Anghel Károly pedig a kereskedők fokozottabban súlyos sérelmeivel foglalkozott. Az egyes előadók beszéde érthető izgalomba hozta a nagygyűlés tagjait, akik egyenként is felszóltak az adókiivetőbizottságok sérelmes, kereskedelemellenes és megszegő eljárása ellen. A nagygyűlés

A német-orosz feszültség a külügyi hivatal válaszával a szakításig kiélesedett. Az éjjeli órákban

Krestinszky lezárta a kereskedelmi képviselő helyiségeit

és bejelentette, hogy haladéktalanul Moszkvába utazik. Előbb azonban a nagykövet a német külügyminisztériumban ismételtelen tiltakozott a rendőrségnek az orosz kereskedelmi különítményénél történt házkutatásért. Német hivatalos helyen megállapítják, hogy az eljárást a lehető legnagyobb kímélettel és megfelelő formák között fogantatosították. Az a híresztelés, hogy a német rendőrök bántalmazták az orosz hivatalnokokat, nem felel meg a valóságnak, mert csupán az egyik ellenszegülő alkalmazott ellen kellett erőszakot alkalmazni.

ezután egyhangulag határozati javaslatot fogadott el, mely szerint a memorandumban összefoglalt sérelmeket küldöttség útján Simionescu pénzügyi vezérigazgatónak és a Kolozsváron tartózkodó kereskedelemügyi miniszter elé terjesszék. Ha pedig ez a két fórum sem orvosolná a sérelmeket, akkor

a pénzügyminisztériumhoz menesztenek küldöttséget.

Ehhez a határozati javaslatához csatlakozott Winkler Mór husiparosnak és Jakab Lajos ipartestületi titkárnak kiegészítő indítványa, mely a kereskedők és iparosok ellen irányuló apróbb végzeturek megszüntetését követeli.

A memorandum megszövegezésére bizottságot küldtek ki, melynek tagjai lettek a Nagyiparosok és Munkaadók Szövetségének képviselőjében Bőszörmenyi Sándor dr. főtitkár, a Statul Negustoresc részéről Romanovici Victor vezértitkár, Richard R. Tuffli és Jon Jilescu alelnökök, Moldovan Anton ipartestületi elnök, Caciula Miklós iparkamarai főtitkár, a Husiparosok Szövetsége nevében pedig Réthy Károly elnök és Kirkósa Gyula alelnök. Vasárnap este megfogalmazták a memorandumot és hétfőn délelőtt a bizottság átnyújtotta Simionescu pénzügyi vezérigazgatónak. A bizottság emellett szóbelileg is ismertette az adófizetők sérelmeit és sürgős orvoslást kértek az adókiivető bizottságok működése ellen. Simionescu pénzügyi vezérigazgató válaszában kijelentette, hogy

az eddigi adókiivetéseket nem áll módjában megsemmisíteni,

habár tudomásra jutott, hogy a bizottságok ellen panaszok merültek fel. De a felebbeszéki tárgyalások megkezdése előtt ankétára fogja összehívni Kolozsvár kereskedőinek és az egyes iparágak, valamint a kamara képviselőit és a pénzügyi adminisztráció vezetőjét. Ezen az értekezleten meg fogja vizsgálni tételről tételre az adókiivetéseket, hogy reális alapon állapították-e meg az adókat. Az egyes kereskedelmi és ipari ágak képviselőinek jelentését azután ő maga fogja a felebbeszéki bizottság elé terjeszteni, amely

okvetlenül figyelembe fogja venni azokat.

A nyolc bizottság által megszövegezett memorandumot valószínűleg átnyújtják Constantinescu miniszternek is. Ertesülésünk szerint kereskedői körökben oly nagy az elkeseredés az adókiivető bizottságok ellen, hogy a legelősebb harcra készülnek az érdekeltek. Komoly formában felmerült az a terv, hogy egyórás üzletzárással és egyéb demonstrációkkal fognak tüntetni az elviselhetetlen adóterhek ellen.

A Keren Hajjeszód eddig mezőgazdasági telepítésre és kísérleti állomásokra 352.000 font sterlinget adott ki

Jaj, jaj! Jönnek a bestiák! Gyerünk az Urániába!

Nem gondterh utnak in litikai or sürgető g az erdély ban lekő semhogy zásokba munka k ról van a futtatásol idmadása és megp rendszerű már ahnó ján megf bontogati tárnunk ráncigált

alkalmat nak, hog nak a zs főként a „Keleti U emlitem lönböző r hasonlata egyezik e venni a k ritették.

szerint az egy új p amelynek Zsidók E zel kapoc Erdélyi Z van, hog mondjon, tina fele p szervezet politikai t írója vég politikai eredeti fe célja az a

Ami a a hamista Erdély pillanatát dott, hogy kapcsolato zeti Szöve tatott beh vezetével, kapcsolato kétség afe leli és sz formáit. S ézettől ha zottabb fo siettetni, se szetes proc

Mert e pintatosan jövőbe ma ténelmi, k várnak me het durva az óhajtott gessük.

Csak k „Keleti Uj regái zsid tői nagy n — Bor nak? Mics nek valam embereket.

Magam bármilyen mutatja, m erdélyi zsid

**a berlini
otnál**

vezérl. Kres-
ába

a külügyi hivatal
élesedett. Az éjjeli

ereskedelmi kép-
éseit

ktalanul Moszkvába
nagykövet a német
éreltelten tiltakozott
ereskedelmi különit-
ért. Német hivatalos
az eljárást a lehető
egfelelő formák kö-
hiresztelés, hogy a
ák az orosz hivatal-
a valóságának, mert
ő alkalmazott ellen
i.

tüntetni

**Memorandumot
bbzések előtt**

ti javaslatot fogadott
mban összefoglalt sé-
Simionescu pénzügyi
váraon tartózkodó ke-
terjesszék. Ha pedig
a a sérelmeket, akkor
hoz menesztenek
get.

hoz csatlakozott Wink-
ab Lajos ipartestületi
ra, mely a kereskedők
rőbb vezaturák meg-

vegezésére bizottságot
ettek a Nagyiparosok
képviselésében Bösör-
a Statul Negustorese
zerítették, Richard R.
ök, Moldovan Anton
fiklós iparkamarai fő-
tsége nevében pedig
kósa Gyula alelnök.

ák a memorandumot
g átnyújtotta Simio-
atónak. A bizottság
tte az adófizetők sé-
kértek az adókievítő
Simionescu pénzügyi
lentette, hogy

et nem áll mód-
amisíteni,

gy a bizottságok ellen
a felebbezési tárgyalá-
étra fogja összehívni
s az egyes iparágak,
öt és a pénzügyi ad-
az értekezleten meg-
re az adókievítéseket,
ák-e meg az adókat.
pari ágak képviselői-
ga fogja a felebbezési
ely

fogja venni azokat.

megszövegezett memo-
ujtják Constantinescu
k szerint kereskedői
eredés az adókievítő
legélesebb harcra ké-
oly formában felmerült
ntzárással és egyéb
ntetni az elviselehetet-

gazdasági telepítésre és
font sterlinget adott ki

aiába!

Válasz az Elvtelenség Pártjának

Irtá Marton Ernő

Nem a legszerencsésebb ötlet ezekben a gondterhes napokban szélesmedrű elvi vitákat unak indítani az erdélyi zsidóság lelki és politikai orientálódása felől. A gyors megoldást sürgető gyakorlati problémák egész tömege áll az erdélyi zsidóság előtt, amelyek sokkal jobban lekötik minden figyelmét és energiáját, semhogy terméketlen elvi és elméleti csatározásokba bocsátkozhatnék. De még e lázas munka közepette is időt kell szakítani, ha arról van szó, hogy az ártatlannak látszó elmefuttatások képében jelentkező elvtelenség orvátadásai ellen védekezzenek. A forgandó idők és megpróbáltatások érzékennyé tették idegrendszerünket és a látásunk is elég éles lett már ahhoz, hogy észrevegyük a virágcsokor alján meghúzódó tört. Nem akarunk kulisszákat bontogatni, de az események háttéréből fel kell tárunk annyit, amennyi a mesterségesen elő-rángált ügy megértéséhez okvetlenül szükséges.

Az erdélyi zsidóság egységes megmozdulása alkalmat adott egyes fővárosi és erdélyi lapoknak, hogy avatatlan kézzel ismét belenyuljanak a zsidóság belső problémáiba. Gondolok főként a bukaresti „Lupta” és a kolozsvári „Keleti Ujság” című lapok cikkeire. Azért említem ezt a kettőt, mert bár a cikkek különböző nevek alatt jelentek meg, de tartalmuk, hasonlataik és tendenciájuk oly frappánsan egyezik egymással, hogy lehetetlen észre nem venni a közös forrást, amelyből ihletüket merítették. E cikkek egyértelmű bizonykodása szerint az erdélyi zsidóság az utóbbi időben egy új politikai orientálódás felé törekszik, amelynek csúcspan az Uniunea, a „Román Zsidók Egyesületébe” való beolvadás áll. Ezzel kapcsolatban leszögezik azt is, hogy az Erdélyi Zsidó Nemzeti Szövetség azon az uton van, hogy a belpolitikai tevékenységről lemondjon, amint hogy egy „külső” (értsd Palesztina felépítéséért folyó) munkával is elfoglalt szervezet nem is végezhet eredményes belpolitikai tevékenységet. A „Keleti Ujság” cikkirója végül kísérletet tesz az erdélyi zsidóság politikai tagozódásának merész és mindenképpen eredeti felosztására, amelynek tulajdonképeni célja az alábbiakból világosan ki fog derülni.

Ami az „Uniunea Evreilor Romani”-t illeti, a hamisítatlan igazság a következő: Erdély zsidósága az impériumváltozás első pillanatától kezdve minden alkalmat megragadott, hogy regátbeli testvéreivel a legbensőbb kapcsolatot megteremtse. Az Erdélyi Zsidó Nemzeti Szövetség vezetősége számos esetben folytatott beható eszmecsere-t a regáti zsidók szervezetével, az Uniunea-val, miként lehetne ezt a kapcsolatot állandóvá, organikussá tenni és nincs kétség afelől, hogy előbb-utóbb megtalálják a lelki és szervezeti egyesülés legszerencsésebb formáit. Spontán elhatározásból, belső szükség-érzetből hajtva ilt ez a törekvés egyre határozottabb formákat és fogadatlán prókátorok sem siettetni, sem késleltetni nem tudják ezt a természetes processzust.

Mert egyfelől tisztában kell lenni: csak tapasztalatosan és bölcs körültekintéssel lehet az ilyen jövőbe markoló problémához hozzányulni. Történelmi, kulturális és világnézeti differenciák vannak megértő áthidalásra és ezeken nem lehet durva csizmával átgázolni anélkül, hogy az óhajtott célt a bizonytalan jövőbe ne keressük.

Csak két jellemző példát sorolok fel: A „Keleti Ujság” cikkirója említi meg, hogy a regáti zsidóság, vagyis az Uniunea itjtárt vezetői nagy megütközéssel kérdezték:

— Borzasztó, itt még pajeszos zsidók is vannak? Micsoda elmaradottság! Miért nem tesznek valamit, hogy felvilágosítsák ezeket az embereket.

Magam is hallottam ezt a kifakadást, amely bármilyen jóindulatból fakadó, mégis csak azt mutatja, milyen távol állanak ezek az urak az erdélyi zsidók tömegeinek mentalitásától, meny-

nyire nem volt még alkalmuk megismerkedni céljaival, törekvéseivel és lelki struktúrájával. Nem, uraim, mi nem indítunk küzdelmet a pajesz ellen, különösen akkor nem, amikor hatósági rendeletre nyirbálják falusi iskolákban kis zsidó fiúk pajeszeit. Mi a pajeszben nem az elmaradottság, hanem a zsidó tradíciókhoz és népiséghez való ragaszkodás eleven szimbólumát látjuk.

Ha világnézeti megnyilvánulásokra értékelem át a jelenségeket, talán itt van a kérdés ugrópontja. Az erdélyi zsidóság nagy többsége népi, sőt pár excellence nemzeti alapon akarja kiepíteni jövőjét, mert abban a pillanatban, amikor pozitív vallomást tett zsidósága mellett, letért az asszimiláció utjáról és magalában járó, magasorsát formáló politikai testté vált. Az erdélyi zsidóság tehát mint önálló népi kisebbség kíván résztvenni Románia politikai életében. Ez nem jelenti azt, hogy hermetikusan elszigeteli magát a többi pártoktól, de ha pártokkal összeköttetésbe lép, ezt nem egyénein keresztül, hanem egyetemessége, organizmusa által teszi.

A regáti zsidóságnál ezek a kérdések még forrongásban vannak, sőt az Uniunea mintha már orientálna is — az ellenkező irányban. Az Uniunea ugyanis, vezetőinek nyilatkozata szerint, nem csinál kisebbségi politikát. Prgnansan tükrözi ezt vissza Emil Fagurenak, a kiváló román zsidó publicistának az erdélyi zsidó jogvédelmi szervezkedés kapcsán a „Lupta”-ban megjelent cikke, amely egyenesen az Uniunea missziójának tekintti, hogy az erdélyi zsidókat a különböző román pártokba terelje.

— Politikai pártjaink helyes taktikájától függ — írja Fagure — a mi kisebbségeinknek volt államuk elvakult politikai mentalitásából való kiemelése. A visszaesetolt területek zsidó lakossága, minthogy olyan réteg, amely csak kísérletet tett gazdasági és kulturális befolyást nyerni volt államában, mindenképpen a legkönnyebben hasonul hozzá a dolgok új állásához és ebből a szempontból abban a különleges helyzetben van, hogy ebben az irányban befolyásolható a régi királyság zsidó-román lakossága által, amely a különböző politikai pártok felé való orientálódást kezdte meg.

A cél világosan látszik.

Differenciák vannak hát bőven, amelyeket az időnek, a megértésnek és a közös légkörnek kell áthidalnia. Egyik országrész zsidósága sem kívánhatja a másiktól, hogy feladja a maga egyéniségét. Az események amugyis létrehozják majd a szintézist.

Am a fennálló differenciák ellenére, mi mégis azt valljuk, meg kell teremtenünk és meg fogjuk teremteni már most a szerves kapcsolatot a regáti zsidósággal, illetőleg az Uniunea-val. Mert ha vannak is differenciák közöttünk, sokkal nagyobb számban vannak összekapcsoló momentumok, amelyek parancsolón egymás felé hajtanak bennünket. A közös sors és közös veszélyek. Ennek a kapcsolatnak azonban nem lehet a megalkuvó oportunitás a rugója, hanem az az etikai erő, amely becsületes szövetséget hozhat létre tisztaszándéku emberek között. Ez a szövetség létre fog jönni ügynőkök és közvetítők nélkül is.

Hidakat építeni szép dolog, de örült az az ember, aki azt hiszi, azért építik a hidakat, hogy egy testtel négy helyen is lehessen egyszerre ülni. A „Keleti Ujság” politikai hidépitője nyilván ezt a lehetetlent akarja megkísérlni. És ezért osztályozza olyan szokatlan módon az erdélyi zsidóságot. Az első két osztályt csakugyan ismerjük. Vannak magyar asszimiláns és vannak nemzeti cionista zsidók. Eddig rendben van. Sántítani ott kezd a dolog, hogy a cikkirő szerint a nemzeti-cionista alapon álló zsidóság, vagyis a Zsidó Nemzeti Szövetség az utóbbi években nagyon meggyöngült és azon az uton van, hogy a belpolitikai tevékenységről le-

mondjon, „minthogy egy külső munkával elfoglalt szervezet nem is végezhet belpolitikai tevékenységet”. Ami a legyöngülést illeti, megnyugtathatom a cikkirőt: soha olyan eleven lüktetésben nem volt a nemzeti cionista élet Erdélyben, mint ma. Nap-nap után alakulnak újabb ifjusági és kulturcsoportok és olyan helyeken, ahol azelőtt nem birt gyökeret verni az új zsidó gondolat, most egyre biztosabban virágzásba kezd. A belpolitikai tevékenységről sem készül lemondani a Szövetség. A zsidó nemzeti program egységes, oszthatatlan. A kisebbségi politika époly szervesen odatartozik a Szövetség célkitűzéseéhez, mint a palesztinai ujjáépítő munka.

De kinek a javára mondana is le a belpolitikáról? Hát éppen ez az! Ezért kreálta a cikkirő a zsidóság harmadik kategóriáját, az úgynevezett „szabadságjogok alapján álló zsidók”-at. Kik ezek? Vajjon a magyar asszimilánsok és a nemzeti cionisták nem állanak a szabadságjogok alapján? Nem kérem, szabadságjog alatt egész mást kell érteni. Szabadságjog ebben a megfogalmazásban azt jelenti, hogy faji alapon szervezkedünk ugyan, Palesztinaért is hozunk áldozatot, de a belpolitikában bármely kisebbségi, vagy többségi osztálypártba beléphetünk és bármely kulturához csatlakozhatunk. Vagyis lehetek meggyöződéses szocialista, faji alapon álló zsidó, magyar kulturharcos és Bratianu liberális pártjának hűséges tagja. Mindez lehetek egyszerre. Ez az úgynevezett „szabadságjogok alapján álló zsidók” jól megfogalmazott programja.

Szerencsére ilyen zsidó csoport nincsen. Csak zsidó egyén van egy-kettő, közöttük nyilván a cikkirő, akik ezt a pártot, amelyet nyugodtan nevezhetnének az „Elvtelenség Pártjának”, meg szeretnék alakítani.

Nem tartunk attól, hogy a toborozás visszhangra fog találni. A zsidóság keserves tapasztalatok árán tudja már, hogy nem lehet egyszerre magyar gatyát, román kokárdát, vörös sipkát és faji pajeszt hordani. Pedig ez csak szimbólum, a valóság rutabb és nevetésesebb.

A zsidóság politikája itt Erdélyben — többségi és kisebbségi népek közé élve — determinálva van: föltétlen állampolgári hűség és öntudatos kisebbségi politika. Ettől az egyenes és becsületes uttól nem térítheti el semmsem.

Az élet szőlístái — statiszták a színpadon

Orosz mágnások mint amerikai segédszínészek

(Newyork, május 6. Az Uj Kelet munkatársától) Azok a hajdan dús gazdag és nagy befolyású orosz mágnások és mágnásasszonyok, akik hazájukból elmenekültek, meg mindig keserves küzdelmet folytatnak a külföldi városokban megélhetésükért. Az utóbbi időben már igen sokan jutottak közülök Amerikába is, ahol inkább Newyorkot tisztelik meg jelenlétükkel, minden valószínűség szerint azért, mert a kereseti lehetőségek ott a legnagyobbak.

Egy most megjelent kimutatás szerint az orosz mágnások és asszonyaik leginkább a színházakban szerepelnek, de nem mint előadók, hanem mint rendkívül igénytelen statiszták. Ilyetén működésükért két dollár fizetést kapnak, de miután egy-egy látványos darabot naponként kétszer, sőt háromszor is bemutatnak, olykor olykor hat dollárt is megkereshetnek.

Ezek között a jelmezes és kifestett arcú statiszták között van herceg Vladimir, aki még nem is régen a moszkvai kerület parancsnoka volt ezredesi ranggal. Vele egy sorban statisztál herceg Nikolaj Glowacki, akinek Oroszországban ma is óriási birtokai vannak, amikkel azonban természetesen nem rendelkezik. Ugyanezen a színpadon jelenik meg Vera Ruba grófnő, akiről azt írják, hogy ma is a kiváló szépségek közé tartozik, de aki boldognak érzi magát, hogy naponként néhány dollárt megkereshet.

Wasily Nigleff tábornok, aki a háboruban

Jaj, jaj! Jönnek a bestiák! Gyerünk az Urániába!

egy lovashadot vezényelt, szintén a newyorki statiszták sorában foglal helyet. Ez a sok sebet kapott és félig-meddig rokkant tábornok kénytelen minden előadásán eltérni, hogy az egyik színész a szerep értelmében megrugja. Stefano Colonna Wleavszky fejezi be az orosz statisztákodó nagyurak sorát, aki azt hangoztatja, hogy a számkivetettek bátran szembenéznek a megváltozott viszonyokkal és türelmesen várják, hogy napjuk újra felragyogjon.

Ez történt...

A fogas kérdés. Egyszer egy gazdag ember elhatározta, hogy felszolgált leányát férhez fogja adni. Odaüzent tehát a rabbihoz, hogy küldjön neki egy olyan megfelelő bócher, aki okos is legyen és smellet becsületes és vallásos is. El is küldött hozzá a rabbi egy bócher, akit ő megfelelőnek tartott, de az apósjelölt először ki akarta próbálni, hogy megfelele-e a tenti kikötéseknek. Elvitte tehát a kérést magával sétálni

és séta közben egyszerre a következő kérdéssel lepi meg:

— Mondja barátom, ha most véletlenül szombat lenne és maga véletlenül találna itt egy zacskó aranyat, — mint csinálna? Felvenni nem szabad, de otthagyni kár volna.

— Hát bizony — mondja a bócher — ott-hagynám.

— Na, — szól erre a baalbosz — te bizony nem felelsz meg nekem vőnek. Mert vallásos az vagy ugyan és talán becsületes is, de okos semmi esetre. Küldjön a rabbi másikat.

Küldött a rabbi egy másik bócher, akitől az apósjelölt szintén ezt a kérdést kérte. Ez már azt válaszolta, hogy ő bizony felvenné és rögtön citált is a Talmudból vagy tiz olyan helyet, amelyek — persze az ő magyarázatai szerint — megengedik, hogy ilyen esetben az ember felvegye a pénzt. Ennek szintén azt mondta a baalbosz, hogy nem felel meg, mert okos ugyan, de sem vallásos és sem becsületes. Erre elküldött a rabbi egy harmadik kérést, ki a baalbosz kérdésére már a következőképpen válaszolt:

— Most nincs se szombat, sem aranyat nem találtunk a földön. Van időm a problémán akkor térni a fejemet, ha ez a két valószínűtlen „ha” majd igazán megtörténik.

— Te vagy az én emberem, — szólott erre az öreg — te okos is vagy, vallásos is és becsületes is.

Dr. K. A. Cluj

Pont megfordítva. Mikor, az egyik felsővidéki híres rabbi leányához ment fiával, ki a tóradományokban nem volt eléggé járatos, hogy tudatlansága ne tűnjön fel, utközben így tanította ki a fiát:

— Ha esetleg a vacsora után téged mint vőlegényjelöltet felkérnek, hogy a talmudból egy kis előadást tartsál, úgy annak elmondására én fogok vállalkozni, ami bizonyára nagy tetszést fog kelteni. Hogy azonban a jelenlevők azon tudatban legyenek, hogy te is tudós, vagy sőt nálamnál még nagyobb, beszédem közbe-közbe ily szavakkal érveljél, édes apám, talán fordítva? Erre én igyekszem foglalkozni meggyőzni, hogy az én állításom a helyes.

Elérkezett a vacsora ideje, a fiu teljesítette atyja kívánságát, de oly gyakran szakította félbe apját, hogy a rabbi már blamációnak találta és halkán odasugta a fiának:

— Hallgas már te számár!

Mire a fiu változatlanul folytatta mondókáját:

— Tate leben, tamer verkehr!

O. T. Oradea-Mare

A jó üzlet. A p...i hitközség rabbijának egyetlen fia azzal lepte meg egy szép napon az apját, hogy feleségül akarja venni reb Slomonak a „landsnorrernek” a lányát. Az apa fia kívánsá-

gának hallatára dühbe gurult és hallani sem akart a házassági tervről.

A fiu az apai tilalom után buskomorságba esett, se nem evett, se nem aludt, csak folyton sírdogált. Végre is anyja, aki nagyon sajnálta a fiut, rávette a gögös ros hakahalt arra, hogy menjen el a snorrerhez és kérje meg a lánya kezét. A ros hakahal sokáig küzködött, habozott, végre azonban kénytelen volt leereszkedni reb Slomohoz, aki azonban csodálatosképen hallani sem akart a partiról.

— Megbolondult, Slomo? Maga lábbal tiporja leánya boldogságát, — dühöngött a ros hakahal — ki állhatja útját a gyermekek házasságának, ha már én abba beleenyugszom. És ezután magának sem kell többé koldulni!

— Előre tudom, — mondotta reb Slomo — hogy a házasság nem lehet boldog, mert fia szemére fogja vetni leányomnak, hogy apja snorrer volt. Az én beleegyezésemet tehát csak abban az

Titkos értekezlet a kolozsvári liberális pártban

Óvintézkedések a fuzionált ellenzék kormányrajutásának megakadályozására. A két Constantinescu miniszter látogatásának politikai része. Mit vár a busaresti sajtó az ellenzéki fuziótól?

(Cluj-Kolozsvár, május 5. Az Uj Kelet tudósítójától.) Vasárnap reggel a kormány két tagja érkezett Kolozsvárra: Constantinescu Alexandru földművelésügyi és Constantinescu Tancred ipar- és kereskedelemügyi miniszterek.

A két Constantinescu miniszter, akiket a kormányban viselt miniszteri tárcán kívül unokatestvéri szálak is fűznek egymáshoz, — hivatalos jelentés szerint — ezutal nem államügyben, hanem családi okokból jött Kolozsvárra. Constantinescu Alexandru leánya ugyanis Petrini földművelésügyi vezérigazgatóhoz ment nőül és most fia született, így tehát a miniszter tulajdonképpen unokájának keresztelőjére érkezett.

Titkos instrukciók a fuzió parirozására

Ezen a családi természetű látogatáson kívül azonban ugyilatsz fontos pártérdekek is indokoltá tették a két miniszter kolozsvári útját. Legalább is erre enged következtetni az a körülmény, hogy a két miniszter tegnap este hat órára sürgős értekezletre hívta össze a liberális párt kolozsvári tagozatának valamennyi tagját.

Az értekezlet szigorúan bizalmas jellegű volt, a liberális párt helyi csoportjának elnöke, Banescu rektor az értekezleten megjelent hírlapírók előtt sajnálkozó szavak kíséretében jelentette ki, hogy nincs módjában a sajtó képviselőinek az értekezleten való részvételét megengedni. A szigorúan bizalmas jellegű tanácskozások ellenére annyi mégis kiszivárgott az értekezletről, hogy a miniszterek instrukciókat adtak kolozsvári csoport tagjainak a parasztpárt és nemzetipárt fuziója után várható politikai következmények parirozására.

Az értekezlet előadója Constantinescu Alexandru földművelésügyi miniszter volt, aki részletesen vázolta a nemzeti és parasztpárt fuziója révén előállott politikai helyzetet és közölte a párt tagjainak azokat az óvintézkedéseket, amelyekkel elejét lehetne venni a fuzionált ellenzék esetleges kormányrakerülésének. Constantinescu beszédének részletei az értekezlet bizalmas jellege miatt nem ismeretesek.

A hivatalos sajtó aggodalmái

A kormánynak különben is komoly gondokat okoz az ország két legnagyobb ellenzéki pártjának fuziója. A kormány hivatalos lapja, a „Viitorul” nem is leplezi aggodalmát és ragalmazó cikkeket özőnével tesz tanúságot arról, hogy a fuzionált pártot komoly és veszélyes ellentétnek tartja, akiknek az erejével számolni kell.

Ebből a célból a „Viitorul” cikkeivel a közvélemény hitét igyekszik megingatni a fuzionált demokráciában. A harcot egyszerre két irányba is folytatja. Egyrészt újra kikaparja a feledés homályából Vajda és Stere ismeretes „hazaárulását”, hogy feltárja azt a veszélyt, amit ezeknek a politikusból a kormányrakerülése jelentene, másrészt pedig olyan híreket kolportál, hogy az egyesült nemzeti és parasztpárt már az uralkodó ellen-szerve miatt sem kerülhet kormányra. A „Viitorul” különben arra hivatkozik, hogy ezt Maniu Gyula

esetben adnám, ha maga, ros hakahal lében, egy pár napig velem koldulna. Ha fia aztán leányomnak azt találná mondani, hogy én snorrer voltam, leányom visszavághatná, hogy hiszen apád is koldult az én apámmal.

A ros hakahal nem talált kibuvót és, magát felismerhetetlenné téve, egy vasárnapon reb Slomoval elindult a keserves utra. Reb Slomo kedvelt látogatója volt a trencsénmegyei zsidóságnak és ezen alkalommal különösen eredményes volt a turnus, mert köztudomású lett, hogy leányát férjhez adja. Mikor Slomo és az alsnorrer Trencsénbe értek, Slomo azt proponálta, hogy fogadjanak kocsi és azon menjenek haza P...ra.

A ros hakahal azonban, akinek nagyon tetszett már az üzlet, más véleményen volt:

— Miért ne koldulhatnánk hazatél és a Vág másik oldalán? proponálta Slomonak.

Orovan Berthold, Marasesti

maga is igen jól tudja, mert egy legutóbbi királyi kihallgatáson alkalmá volt erről meggyőződni.

Legvégül önmagának a vigasztalására azt az egészen kétes értékű értesülését lanszirozza, hogy a nemzeti párt a boulás stádiumában van és a párt komolyabb elemei a liberális pártba akarnak belépni.

Cantacuzino lesz az elnöke az új pártnak

Az ellenzéki lapok viszont arra való tekintettel, hogy a két párt még nem proklamálta hivatalosan a fuziót, tartózkodó rezerváltsággal kommentálja a fuzió várható következményeit és tartózkodik a merészebb kombinációktól is.

Hivatalosan még nem hozták nyilvánosságra azt a platformot, amelynek alapján a két párt vezérei a paktumot aláírták, sem azt, miként sikerült megoldani a személyi kérdéseket. Az elvi platform részleteiről a bukaresti ellenzéki sajtónak sincsenek értesülései, de az összes ellenzéki pártok egyöntetűen tudnivaló, hogy a fuzionált párt elnöke Matei Cantacuzino jasiu egyetemi tanár lesz, aki csak néhány hónappal ezelőtt lépett be a parasztpártba és akinek kiváló képességeit és törhetetlen demokratikus meggyőződését, egy a nemzeti, mint a parasztpárt vezérei készséggel elismerik.

Ami a fuzió révén várható kormányváltozást illeti, az ellenzéki lapok optimisztikus hangon foglalkoznak a kérdéssel és valószínűnek tartják, hogy a fuzionált párt rövidesen felváltja uralmában a liberális pártot.

Kindl Siegbert cofetar, cukrász Cluj

Kolozsvár, Calea Reg. Ferdinand (Wesselényi-utca) 3. sz.

„Nippon” kertl cukrászda megnyílik május 10-én Str. Saguna 13. (Bartha Miklós-u.)

ELADÓ HÁZAS-TELEK

Hegyalatti-utca 11—11/a

2 szoba, 4 szoba, 2 konyha, együtt vagy külön-külön

Ára 230.000 lei.

Egy szoba konyha elfoglalható.

Értekezhetni:

Kun Mátyás Fia Cluj, Cal. Victorie 2

Zsák

Zsineg

HAVAS DEZSÓ TIMISOARA

Kötél

Jaj! Jaj! Jönnek a bestiák! Gyerünk az Urániába!

EGÉSZ LAKBERENDEZÉSEKET, REGISÉGEKET ÉS ZONGORÁKAT, ÉKSZEREKET VESZEK, ELADOK

★ STERNBERG J. ★ ORADEA-MARE PIAȚA UNIRII

HIREK

Az Új Kelet az egyetemes erdélyi és banskai zsidóság napilapja

Szerkesztők: Giszkalay János és dr. Marton Ernő.
 Felelős szerkesztő: Dr. Marton Ernő.
 Az Új Kelet cikkeinek utánnyomását csak a fennsík megjelölésével engedjük meg.
 Előfizetési árak: Egy hónapra 70 lei, negyedévre 200 lei, félévre 330 lei, egész évre 750 lei.

Az ukrán szovjet hozzájárult a krími zsidó kolonizációhoz

A tőke előteremtése miatt bizonytalan a terv

(Berlin, május 5. Az Új Kelet tudósítójától.) Foglalkozott már az Új Kelet az ukrán szovjet hatóságokkal azzal a tervvel, hogy a krími félszigeten zsidó kolonizációt létesít. Mint most Kievből jelentik, az ukrán szovjetkormányzat kormányának utolsó ülésén a következő határozatot hozta:

A régi cári kormányzat elnyomó rendszárályai folytán a zsidóknak nem volt módjukban földműveléssel foglalkozni. Ennek folytán Ukrajna zsidó lakossága ma rendkívül szomorú szociális és gazdasági viszonyok között él. Ukrajnában és a krími félszigeten körülbelül nyolcmillió deszjatin elsőrendű föld van, amely teljesen műveletlen és egy nagyobb stíli kolonizálás ezen a kihasználatlan területen feltétlenül hasznára lenne az egész ország gazdaságának. Ezért határozta el a szovjetkormányzat, hogy egyetértve a moszkvai kormánnyal lehetővé teszi a városok gazdaságilag tönkrement zsidóságának, hogy ezeket a földeket Ukrajna déli és a krími félsziget északi részén birtokába vegye. Elhatározták továbbá, hogy a kolonizáláshoz szükséges tőke kérdését a moszkvai kormány és a jelenleg Oroszországban működő külföldi zsidó szervezetek segítségével oldják meg.

Ez a terv, amely már régen foglalkoztatja Oroszország vezetőit és amely most már határozottá is vált, nagy feltűnést keltett az egész országban. Érdekes, hogy éppen azok a körök, amelyek legtöbbet foglalkoznak a kolonizáció kérdéseivel, szkeptikusan fogadták a határozatot, nem azért, mert a zsidóság ilyen új elhelyezkedését lehetetlennek tartanák, de mert a kolonizáláshoz szükséges tőke olyan mérhetetlenül nagy, hogy azt a szovjetkormány nem bocsáthatja az érdekeltek rendelkezésére. Kérdéses az is, hogy a szovjet kolonizációs szervezete támogatni fogja-e ezt a nem is gazdasági, mint politikai jelentőségű tervet. Különben is az ukrán szovjetkormányzat fenti határozata éppen a tőke megszervezésének szempontjából rendkívül homályos.

— **Tancred Constantinescu miniszter Kolozsváron.** Hétfőn reggel Alexandru Constantinescu földművelésügyi és Lepadatu kultuszminiszter társaságában Kolozsvárra érkezett Tancred Constantinescu kereskedelmi és iparügyi miniszter. A minisztereket Muresan vármegyei prefektus, Utalea polgármester, Papp Danila hadtestparancsnok és az erdélyi rezortok főnökei fogadták. Este a kereskedelemügyi miniszter tiszteletére a Sfatul Negustoresco fényes bankettet adott. Kedden délelőtt Constantinescu kereskedelemügyi miniszter meglátogatja a Kereskedelmi és Iparkamarát, a Nagyiparosok és Munkaadók Szövetségét és a Sfatul Negustoresco helyiségeit. Délután a miniszter valószínűleg megtekinti az egyes iparvállalatokat és az esti gyorsvonattal visszautazik Bukarestbe.

— **Készül az új sajtótörvény.** Bukarestből jelentik: Marzescu igazságügyminiszter jeleg az új sajtótörvényen és a bírói szervezeti törvényen végzi az utolsó simításokat.

— **Hítközségi választások Bethlenben.** A peszachi felülnepok utolsó napján választották meg a bethleni zsidó hítközség új vezetőjét. A választási küzdelemben az összes hítközségi tagok résztvettek. A hítközség új elnöke Mandel Mihály, alnöke Weisz Abrsbám, gondnoka Farkas Izsák, a választmány tagjai pedig: Askenázi Julius, Edelheid Márkusz, Fried Károly, Glück Mór, Goldstein Adolf, Ráth Herman, Rosenwasser Zoltán és Schönberger József lettek. Rosenberg S. Lób volt hítközségi elnöknek és vezetőségnek a tiszujító közgyűlés jegyzőkönyvi dicséretet szavazott meg.

Végetért a budapesti nyomdászsztrájk

Hétfőn reggel már megjelentek a napilapok. Nem oszlatják fel az Internálótábor. Szabaddátettek a roszkivhelt. Fokozatosan megszüntetik az árvizsgálóbizottságot

(Budapest, május 5. Az Új Kelet tudósítójától.) Vasárnap délelőtt a nyomdászok és munkaadók közötti békéltető tárgyalások sikeresen befejeződtek. A megegyezés értelmében a nyomdászok azonnal felvették a munkát és hétfőn reggel már az összes lapok megjelentek, azok is, amelyeket a kormány időközben betiltott. A lapbetiltással és a nyomdászsztrájkjal kapcsolatban Rakovszky Iván belügyminiszter nyilatkozatot adott, amelyben többek között a következőket mondta:

— Abban, hogy a nyomdászsztrájk miatt csupán a szélsőséges irányú lapok jelenhettek meg, **veszélyeztetve láttuk a közrendet.**

Ennek a veszedelemnek elejét kellett venni és ezért tiltottuk be a lapok megjelenését, de mihelyt a betiltás oka megszűnt, a betiltó rendeletet is érvénytelenítettük.

Az internálótábor feloszlásáról Rakovszky azt mondta, hogy erre csak akkor kerülhet sor, ha az új büntetőnovella tető alá kerül.

A nemzeti bank részvényjegyzése egyre nagyobb arányú érdeklődés mellett folyik. Hivatalos körök szerint az alaptőke tulajjegyzése teljesen biztosítottnak látszik. A jegyzés

— **Milyen propagandaeszközöket használnak az oroszok Londonban.** Londonból jelentik: Most folynak a tárgyalások Anglia és Oroszország között. A londoni kormány a rendes diplomáciai viszony felvételének ellenértékéül azt követeli, hogy mindazokon a területeken, amelyeket Nagybritannia királya ural, szűnjék meg a bolsevista agitáció. Érdekes, hogy éppen azon az ebéden, amelyet az angol miniszterelnök a szovjetdelegáció tiszteletére adott, milyen eszközökkel próbálkoztak a bolsevizmus, hogy propagandáját folytassa. Az egyik delegátus hangsúlyozni kívánta tetteiben is, hogy egy olyan demokratikus országot képvisel, amelyben nincsen osztály és rangkülönbség és az ebéd közepén odament a lakájokhoz, akik az asztalnál felszolgáltak. Gyönyörű étűt vett ki zsebéből, amely egy rendkívül ritka fából készült és a szolgaszemélyzetet cigarettával kínálta meg. Amikor a lakájok vonakodtak az ajándékot elfogadni, megmagyarázta a delegátus, hogy egy rendkívül finom orosz dohánnal kínálja őket és nem olyan értéktelen pótlékkal, amelyet Angliában használnak.

— **Halálos autószerencsétlenség lincselésel.** Bethlenből jelentik: A román husvét első napján Szászárma község parasztleányei fiatalos virtuskodásból fel akarták tartóztatni az országuton nagy sebességgel vágató Cluj 23. jelzésű autót, amely súlyos betegét vitt Felsővisó felé. Az autó nagy túlköléssel jelezte jövetelét, mire a járőrök kitértek előle, csak az egyik legény maradt az út közepén, aki több liter borba fogadott barátaival, hogy megállítja az autót. Vállalkozásának azonban szerencsétlen kimenetele lett, mert a soffőrnek már nem volt ideje fékezni és a legény az autó kerekéi alá került, amelyek leszakították a fejét, a holttestet pedig mintegy hatvan méternyi távolságra magukkal hurcolták. Az autó megállott, mire a falu lakossága megtámadta a soffőrt, aki csak a véletlennel kőszönhetett, hogy kisebb sebesülések árán megmenekült. A becleani főszolgabírósnál, ahol a szászármaiak egy deputációja tett jelentést az esetről, nem engedélyezték az autó utjának folytatását, de a dési prefektura tekintetbe vette a gépkocsis súlyosan beteg utasát és megengedte, hogy a beteg csendőri kíséret mellett hazavigyék. A soffőrt azután visszatértében letartóztatták.

— **Eljegyzés.** Heller Rózsikát Sz. Kraszna eljegyezte Mózes Ignác Boján. (Minden külön értesítés helyett.)

Mund Samu Bistríta és Rosmann Jeanetta Tg.-Mures jegyesek. (Minden külön értesítés helyett.)

Wolfsohn Jolán Seini és Muszkál Béla Baia-mare jegyesek. (Minden külön értesítés helyett.)

Léb Fánikát eljegyezte Paneth Illés Désen. (Minden külön értesítés helyett.)

megkönnyítésére a kormány megengedte a gazdáknak, a rosz közvetlen kivételével a felvétellel, hogy az érte kapott valutákat és devizákat részvényjegyzésre kell felhasználni.

A nagyarányú jegyzésekre való tekintettel azok, akik előbb jegyeznek részvényt, elsőbbségi jogkedvezményben fognak részesülni.

Smith népszövetségi főbiztos ideiglenes hivatalos helyiségei egyelőre a pénzügyminisztériumban lesznek, lakása pedig a Hungária-szállóban. A kormánynak az a szándéka, hogy a főbiztos számára lakásnak és hivatalnak külön palotát fognak kibérelni. A főbiztos jelenlétének már is mutatkozik a hatása az előirt takarékoság terén. Az árvizsgálóbizottság elnökének előterjesztésére Valkó Lajos kereskedelemügyi miniszter megengedte, hogy a bizottság hatvan négy tisztviselőjének felmondjon. Ez a létszámcsoökkentés első lépés a bizottság megszüntetéséhez, amelynek időpontja még nincs fik-zirozva. Illetékes helyen kijelentették, hogy az árvizsgálóbizottság megszüntetésének feltételei a gazdasági viszonyok konszolidációja és a pénz stabilizációja.

— **Finnszország önálló flottát épít.** Helsingforsból jelentik, hogy Finnszország köztársasági elnöke aláírta a finn flotta felállításáról szóló tervezetet.

— **Hetvenmilliónyi ércpérez érkezett eddig Romániába.** Bukarestből jelentik: A párisi pénzüverointézet értesítette a pénzügyminisztériumot, hogy hatszáz ladában újabb ércpénzszállítmányt indított utnak a Strassburg nevű hajóval. Az új ércpénzszállítmány, amelynek értéke körülbelül tizmillió lej, jelenleg mintegy hetvenmillió lejes ércpénzkészlete van Romániának. Hivatalos helyen azt hiszik, hogy júniusig a készlet százmillióra fog felszaporodni és akkor az új ércpénzeket azonnal forgalomba hozzák.

— **1950-ben tizenhétmillió lakosa lesz Newyorknak.** Neworkból jelentik: A lapok érdekes részleteket közölnek abból az óriási tervezetből, amelyet Newyork városa a közeljövőben kezd végrehajtani, amelynek célja Newyork forgalmának emelése és amelyre költségek címén hatszáznyolcvanhétmillió dollárt irányoztak el. A terv központjában egy négyvágányos földalatti vasút áll, amely egy földfeletti két vágányú, a külvárosban közlekedő vasutal összeköttetésben és amelynek hivatása, hogy Newyork és a környék között közvetlenné és gyorsá tegye az összeköttetést. A város közepén háromemeletnyi magasságban akarnak építeni, a legfelsőbb emelet gyalogjárók és könnyű járművek részére szolgál, a középső a nehezebb szállítmányok részére és a legalsó emeleten lesz a földalatti közlekedés. Statisztikai számítások szerint 1930-ban Newyorknak összes külvároisaival egyetemben tiz és félmillió lakosa lesz, 1950-ben pedig ez a szám tizenhétmillióra emelkedik, amelyből hétmillió lakos a külvárosokra esik.

— **Előre és egyösszegben kell kifizetni az italméresi illetékeket.** Bukarestből jelentik: A pénzügyminisztérium rendeletet bocsátott ki, amelyben felhívja a pénzügyi adminisztrációkat, hogy az új szesz törvény megszavazásáig ugyanazok az illetékek maradnak érvényben, amelyeket az italméresi engedélyek tulajdonosai eddig fizettek. Ugyanebben a rendeletben a pénzügyminisztérium kötelezi úgy a korlátolt, mint a korlátlan italméresi engedélyek tulajdonosait, hogy az illetékeket június elsejéig egyösszegben ki kell fizetniük az év hátralévő háromnegyedére. Azok, akik a fenti határidőig az 1924 április elsejétől 1925 január elsejéig esedékes illetékeket be nem fizetik, elvesztik italméresi engedélyüket.

— **Éhségstrájkot kezdtek a hamburgi kommunisták.** Berlinből jelentik: A Hamburgban letartóztatott kommunisták éhségstrájkot deklaráltak, mivel látogatókat nem fogadhatnak.

* Ha köhögés, toroktájás gyötör, kinöz minket, **Kaiser-Borax** öblögetés kényit meg bennünket.
 * **Fejfájás,** szédülés legtöbbször a belek szabálytalan működéséből származnak. Koprol, az ideális hashajtó biztosan megszünteti.

...s hahahal lében, egy fia aztán leányom...
 ...y én snorrer voltam, hiszen apád is koldult...
 ...kibuvót és, magát...
 ...asárnapon reb Slomo...
 ...Reb Slomo kedvelt...
 ...gyei zsidóságnak és...
 ...edményes volt a tur...
 ...hogy leányát férjhez...
 ...orrer Trencsénbe ér...
 ...ogy fogadjanak kocsit...
 ...ra...
 ...kinek nagyon tetszett...
 ...a volt...
 ...k hazatélé és a Vág...
 ...omonak...
 ...Berthold, Marasesti...
 ...pártban...
 ...két Constantinescu...
 ...zékfi fuziótól?...
 ...egy legutóbbi királyi...
 ...ról meggyőződni...
 ...vígasztalásra azt az...
 ...st lanszirozza, hogy a...
 ...mában van és a párt...
 ...pártba akarnak be...
 ...zino lesz az elnöke...
 ...ártnak...
 ...t arra való tekintet...
 ...m proklamálta hiva...
 ...rezerváltással kom...
 ...vetkezmenyeit és tar...
 ...cióktól is...
 ...ozták nyilvánosságra...
 ...alapján a két párt...
 ...sem azt, miként si...
 ...kérdéseket. Az elvi...
 ...esti ellenzéki sajtónak...
 ...sszes ellenzéki pártok...
 ...y a fuzionált párt el...
 ...jasii egyetemi tanár...
 ...ppal ezelőtt lépett be...
 ...kiváló képességeit és...
 ...meggyőződését, úgy a...
 ...árt vezéreii készséggel...
 ...ató kormányváltozást...
 ...misztikus hangon fog...
 ...bszínűnek tartják, hogy...
 ...felváltja uralmában a

ar, cukrász Cluj
 (Wesselényi-utca) 3. sz.
ászda megnyílik
D-én
rtha Miklós-u.)

Hegyalatti-utca
 11-11/a
 2 szoba, 4 szoba,
 2 konyha, együtt
 vagy külön-külön
Ára 230.000 lei.
 Egy szoba konyha
 elfoglalható.
 Értekezhetni:
j, Cal. Victorie 2

eg
Kötél

niába!

ORADEA-MARE
PIAȚA UNIRII

Az ASTRA benzinmotorok kezelése a legegyszerűbb

Jaj! Jaj! Jönnek a bestiák! Gyerünk az Urániába!

KÖZGAZDASÁG

A petróleumfinomító szindikátus maximális áron adja a kőolajat. Bukarestből jelentik: Az iparügyi miniszter értesíti az összes iparvállalatokat és kőolajtermék-fogyasztókat, hogy szükségletüket a petróleumfinomító szindikátustól szerezhetik be, amely megállapított áron tartozik a belföldi szükségletet fedezni. Esetleges panaszok az iparminiszterhez intézendők.

A mai valutapiac

Élénk forgalom mellett a kolozsvári piacon ma szilárdak voltak a külföldi valuták. Ennek oka főleg abban van, hogy inkább kereslet volt tapasztalható, mint kínálat, ami viszont a lej zürichi lanyhulásával magyarázható. Kisebb tételekben a következő árak voltak: Osztrák korona 360-362, magyar korona 440-445, cseh korona 576-578, svájci frank 35.25-35.35, francia frank 12.85-12.90, dollár 196-197, font sterling 865-870, olasz lira 8.80-8.95, dinár 2.40-2.50.

Valutapiac május 5-én:

Bukarest. Devizák: Páris 1275, Berlin —, London 820, Newyork 195.5, Róma 875, Zürich 35.00, Bécs 27.50, Prága 570, Budapest —, Varsó —.

Bukarest. Valuták: Napoleon 730, márka 43, leva 132, török lira 102, font sterling 840, francia frank 1250, svájci frank 34.00, olasz lira 880, drachma 390, dinár 240, dollár 192.5, lengyel marka 22, osztr. korona 28, magyar korona 24, cseh korona 575.

Zürich. Nyitás—Zárás: Berlin 132.5-132.5, Amsterdam 211-211, Newyork 561.5-561.5, London 2471-2462, Páris 36.20-36.25, Milano 2518.75-2520, Prága 1651.5-1647.5, Budapest 70-70, Belgrád 700-697.5, Bukarest 287.5-287.5, Varsó —, Bécs 79.1875-79.1875.

Válságban van az amerikai cukorpiac. Newyork-ból jelentik: Az amerikai cukorpiac krízis előtt van, amely kétségtelenül hatással lesz Európára. A válság oka az, hogy az új cukoresztendő beállítás, vagyis szeptemberig kerek egymillió tonna fölösleg van az amerikai gyáraknak, amelyek természetesen minden erejükkel igyekezni fognak készleteiktől szeptemberig megszabadulni. Erre annál is inkább okuk van, mert úgy Amerika, mint Európa cukortermő országaiból korai és gazdag termést jelentenek, ami amúgy is le fogja szorítani az árakat a világpiacra. Már április végén észre lehetett venni a cukorárak lanyhulását, habár az amerikai piac egyelőre még nem hajlandó megadni magát. A nádcukorkereskedők ugyanis a kereslet fokozódását várják. De a piac jövőbeni kialakulása erősen nyugtalanítja a cukoripart, különösen a washingtoni mezőgazdasági minisztériumnak az a jelentése, hogy jövőre jelentős emelkedés lesz a cukor világtermelésében, amelyben a répacukor erős konkurenciát fog fölvenni a nádcukorral. Amerika tulajdonképeni cukortermő vidéke, Kuba egymaga körülbelül 3.8 millió tonnányi termésre számít. Ha ehhez hozzávesszük Amerika többi cukortermő országának várható terméseredményeit, valamint a jelenlegi készleteket és mindezekből levonjuk az exportálható tételeket, körülbelül hárommillió tonna

fölösleg mutatkozik. Március végéig az Egyesült Államok cukortermelése 2.87 millió tonna volt, vagyis 118.565 tonnával több, mint tavaly márciusban.

Fellendült a magyar kivitel. Budapestről jelentik: A statisztikai hivatalnak a magyar külkereskedelmi forgalomra vonatkozó hivatalos adatai szerint ennek az évnek első három hónapjában Magyarország kivitele 107 millió 200 ezer aranykoronát, a behozatal pedig 133 millió 300 ezer koronát tesz ki. Ezek a számok az export hatalmas fellendülését jelentik, mivel tavaly ugyanezekben a hónapokban az export csak 67 millió 900 ezer aranykoronát tett ki 137 millió 800 ezer aranykorona importtal szemben. Amíg tehát a tavalyi negyedév külkereskedelmi mérlegének passzívja közel 70 millió aranykorona volt, addig az idei első negyedévben csupán 26 millió 100 ezer korona. A kivitel megnövekedése főleg a tavalyi jó termésnek köszönhető. Legnagyobb volt a kivitel gabonafélékben és lisztben, amiből összesen 25 millió aranykorona értékben exportáltak. A többi áruk kiviteli statisztikája a következőképpen fest: cukor 11 millió, bor 2 millió, friss és feldolgozott hús 4 millió 255 ezer, élőállat 7 millió 400 ezer, szárnyasok 4 millió 100 ezer, fűzelék-félék 1 millió 500 ezer, műselyem 1 millió 200 ezer, villamosági gépek és készülékek 8 millió 100 ezer, pamutszövetek 2 millió 400 ezer aranykorona. Ezzel szemben az importálás jeletékenyen csökkent, így például pamutszövetben tizenkétezer, szénben félmillió, nyers és megmunkált fában 300 ezer méterházasával.

SPORT

A kolozsvári vívóverseny. A kerületi bajnokságot megrendezett tör- és kardvívás eredményei:

Tör: I. Losonczy Mihály 4 gy.
II. Szele Márton 3 "
III. Stotter Aladár 1 "
Kard: I. Papp Marian 5 "
II. Barla Hugó 4 "
III. Losonczy Mihály 3 "

Verseny után Schenker Lajos mester akadémia tartott tanítványaival, amelyek egyes számait nagy tetszéssel fogadta a jelenvolt közönség.

A verseny dr. Utalea primár zárószavaival és a tiszteletdíjak kiosztásával ért véget.

Vasárnapi eredmények:

Cluj-Kolozsvár. KKASE—CFR 0:0 (0:0). Csapkodó, szürke játék némi KKASE fölényvel. A mérkőzésen Málási és Kinizi felszabadító rugásaikkal, Végh Kami és Schmidt állandó durvaságaikkal tüntették ki magukat. A mezőny legrosszabb embere Kiss Anti (KKASE) volt, aki csapatának minden támadását elrontotta. Az egész nyóltan mérkőzést kevészámú közönség nézte végig. Winkle vezette a meccset.

KMTE—Solvay-művek (Uiora) 3:0 (2:0). A kolozsvári munkáscsapat megérdemelten győzött vidéki ellenfelén. A KMTE két gólját Fővényi adta be, míg a második félidőben a Solvay jobbhátvédje a labdát saját kapuja felé

rugta, amit a kapus beeresztett, megszerezte a harmadik gólt is. A munkások ezzel a győzel-mükkel vezetnek a II. osztályu bajnokságban. Adorján bíró kifogástalan volt.

KKASE ifj.—Haggibbor ifj. 3:0 (0:0). Bíró Petráu.

Victoria II.—CFR. II. 2:0 (1:0). Bíró Metianu.

Vidéki eredmények:

Temesvár. Temesvár—Nemzeti válogatott 4:2 (2:2). A triál után Suciu szöv. kapitány összeállította Erdély válogatott csapatát, amely kedden a főváros válogatottjaival játszik. Ludwig, Bartha, Kozovits, Golub, Kingli, Jakobi, Tänzer, Wetzler, Guga, Frech I., Rónay.

Gherla. Sparta—Unio 6:1 (2:1).

Brasov. Brasovia—Unirea Bucuresti 4:1 (0:0).

Arad. AMTE—ATE 2:1 (0:1).

Oradea-Mare. Bihorul—Egyetértés 2:1 (0:1). Szatmári Törökvs—Makkabea 3:0 (1:0).

Targu-Mures. MSE—Haggibbor 1:1 (1:0). A Jakobi és Lázár nélkül felálló Haggibbor csak eldöntetlen eredményt tudott elérni a komplettül szereplő vásárhelyiek ellen. Az első félidőben az MSE, a másodikban a Haggibbor támad többet, de Szász mesterien védi kapuját. A 18-ik percben faut miatt megítelt tizenegyesből Pollák egyenlített. A mezőny legjobb emberei Szilágyi (MSE) és Fahn (Haggibbor). Nagy Lajos szövetségi bíró a mérkőzést kifogástalanul vezette.

RÓTH cipész

CLUJ,
Str. St. O. Iosii

volt
Szép-
utca

SUCHARD

CSOKOLÁDÉ

HÁZTARTÁSRA ÉS NYERS EVÉSRE

Ha művészi kivitelű

butort, zongorát

akar venni, ne
sajnája az utat Marosvásárhelyre és teki...
és teki...
mez a

SZÉKELY ÉS RÉTI

ERDÉLYRÉSZI BUTORGYÁR RESZV.-TÁRS. butortermel-
sztalosok furnárszükségleteiket legolcsóbban itt szerezhetik be

VÁSÁROLJON A TERMELŐNÉL!

EREDETI GYÁRI ÁRAK!

GYAPJUIPAR R.-T.

SAJÁT GYÁRTMÁNYU GYAPJUSZÖVETEK.

CLUJ, CALEA VICTORIEI 24.

Jaj, jaj! Jönnek a bestiák! Gyerünk az Urániába

A „Hercules“-Tápsör páratlan minőségű Czell-Sörgyár Cluj-Kolozsvár

Mindentféle fémhulladékot vesz magas áron Grossmann Jenő Nagyvárad Baross-u. 10. Sürgönyeim: Grossmasin / Telefon 2-36

Jaj, jaj! Jönnek a bestiák! Gyerünk az Urániába

SZÍNHÁZ - MŰVÉSZET

A MAGYAR SZÍNHÁZ HETI MŰSORA

Kedd: Hollandi menyecske. Operette újdonság. Kolbayval, Somogyival, Tolnayval, Berkyvel, Bányással
Szerda: Antonia. Újdonság először. Premier bérlet 57. szám.

Csütörtök: Antonia. Másodszor. Napi bérlet 125. B.
Péntek: Antonia. Harmadszor. Napi bérlet 126. C.
Szombat d. u. Dolovai nábob lánya. Mérsékelt árakkal.
Szombat este: Rigolettó. Baranyai Jolán vendégjátékával. Premierbérlet 58.

Vasárnap délután: Pacsirta. Baranyai Jolán vendégjátékával. Mérsékelt helyárakkal.

Vasárnap este: Antonia. Negyedszer. Bérletszünetben.
Hétfő: Antonia. Ötödször. Napi bérlet 127. A.

MOZGÓK MŰSORA

Select-Mozgó: Pat és Patachon! Egész heti vígjáték-műsor. *Ausztráliai menyasszony.* Elsőrangú dán vígjáték 5 felvonásban. A legújabb feltűnt két utolérhetetlen dán komikussal, Pat és Patachonnal a főszerepben. Ez a vígjáték sokkal jobb a „Hamlet a leánynevelőben” című vígjátékuknál, mellyel egyetlen csapásra meghódították Kolozsvár közönségét. A filmtéchnika felülmúlhatatlan film-slágerje.

Uránia-Mozgó: Zellnik Frigyes! *Festenberg gróf.* Kétféle kalandortörténet 6 felvonásban Saleu Frigyes kézírata nyomán. A grófleány és a pincér szerelmi regénye. A film véges-végig érdekes és mulattató s közvetlen közletről mutatja be az élet arcát.

Apolló-Mozgó: Nagy kalandorszenzáció. A *sötétség gyermekei I. rész.* Nagystílusú kalandordráma 2 részben és 10 felvonásban. Főszerepekben Grith Hegesa, Mierendorf, Bernhard Götzge és Huszár Károly. A dráma egyik része egy hatalmas óceánjárón játszódik. Az amerikai milliárdosnő szerelmi regénye a munkással szemben. Nagy film!

Önmaga ellen vét, ha nem Nagy és Szilágyi-

nál festeti és tisztítja ruháját. Cluj, gyár Strada Baritiu (volt Malom-utca) 4. Felvételi helyek: Kosuth Lajos-utca 36. és Galamb-utca 23. szám alatt

Palma
kaucsuk-talpvédő és kaucsuk-sarok
megvéd nedvességtől és meghűléstől

Cluj város villamosműveinek elektromos szerelési vállalata

Cluj, Calea Regele Ferdinand 30

Elvállalja:

magas és alacsony feszültségű világítási és motorikus berendezések elkészítését, bármilyen motor transzformator és villamos készülék szerelését, újra tekercselését, valamint alapos javítását.

Külön osztály

árammérő órák hitelesítésére és javítására.

Állandó nagy raktár

szerelési anyagokból, izzólámpákból és egyéb villamos cikkekből.

Kívánatra szakértők által készített tervekkel és költségvetésekkel szolgál

Férfikalapokat

fest, tisztít, formál és vasal

Fehér István kalaposmester,
Cluj, Unió-utca 21. Redout.

Postai megrendelések is eszközöltnék!

A dési poale cedeck 9-es jelölőbizottsága

Hirdetmény

A dési poale cedeck iparosmesterek és munkások jótékony és segélyező egylete tudomására hozza tagjainak, hogy évi rendes tisztújító közgyűlést 1924. évi május hó 11-én d. u. 3 órakor fogja a dési izr. iskola nagytermében megtartani, amennyiben a tagok kétharmadrésze meg fog jelenni, ellenkező esetben 1924. évi május hó 18. napjának d. u. 3 órakor ugyancsak a fentjelzett helyen a megjelentekre való tekintet nélkül fogja megtartani.

Zelmanovics Lajos
a 9-es bizottság elnöke

Mezei Albert
jegyző

„ASTRA“

Prima Fabrică Română de Vagoane și Motoare S. A.

Sürgöncym: Vagonastra Arad * ARAD * Telefonszám 694 és 900

Motorosztály: Autobuszok közötti használatra, fürdőtelepek részére, városok közötti forgalomra. Teherautomobilok kardan vagy lánchajtással, három tonna hasznos teherbírással. Tartányautomobilok benzín petróleum és olaj szállítására. Ürtartalom 3550 liter. Benzinmotorok, teljesítmény 6, 14, 45, 60 és 90 HP. Precíziós esztergapadok Withworth, vagy milliméteres csavarmentek vágására berendezve. Csucstávolság 1000—1200—1600 mm. Excenterpresek kilengés 30 mm. Nyomóerő 8 tonna. Automobilalkatrészek mindenféle rendszerű személy- és teherautókhoz. Benzinmotoralkatrészek mindenféle rendszerű benzinmotorokhoz

Gyártmányaink eredeti gyári áron beszerezhetők az alábbi bizományi raktárakból:

ARAD: Automobil és Gépkereskedelmi Vállalat, Strada Alexandri No. 6.

BRAȘOVAN: „Sylvania” Műszaki RT., Piața Boilor No. 7.

CERNAUȚI: „Mecano” S. A., Piața Unirii 9.

CLUJ: Blaga Emil, Piața Stefan cel Mare 3.

LUGOJ: Schwäbische Zentralbank Filiale Lugoj.

ORADEA-MARE: „Economia” Ipari és Kereskedelmi R. T., Piața Mihai Viteazul No. 1.

SATMAR: Princz Testvérek Vasöntőde és Gépgyár R. T.

TÂRGU-MUREȘ: Biró Endre okl. gépészmérnök műszaki vállalata, Str. Stefan Voda No. 1/a.

TIMISOARA: Schwäbischer Landwirtschaftsverein, Gorovegasse No. 5.

Modern üvegesiszolda és tükörárugyár

PÉCHY ÉS TÁRSA

ORADEA-MARE (NAGYVÁRAD),
STR. SAGUNA (KAPUCINUS-U.) 20

Készíti a legszebb tükroket és butor-
üvegeket minden Ujrafoncsorozás
méretben és
mennységben! Kérjen árajánlatot

Végre rövidesen Cluj városában is kapható lesz a kiváló minőségű

Dreher-Haggenmacher-Sör!

APRÓHIRDETÉSEK

Egyszeri közlésnél egy szó 3.-, vastag betűvel 6.- lej. Legkisebb apróhirdetés 30 lej. Allástkeresőknek 30% kedvezmény

Perzsa és szmirna szőnyeg jutányos áron kapható és megrendelhető bármely méretben a

Covoara-

nál Cluj, Strada Londrei (Hosszu-utca) 26. Kérjen árajánlatot. 1670

Mindennemű gyógyóvénnyeket vásárolj legjobbnapi áron, minta alapján, Fischer Sándor Timisoara II. 7154

Fürdőhelyen jómene-teli kóser vendéglő teljes felszereléssel a nyári szezonra berbeadó. Cim a kiadóban. 7162

Értesítés. Tisztelettel értesítem a n. é. nyaralóközönséget, hogy Rievel ur algyógyi orth. sakterrel együtt algyógyfürdön (Hunyadmege) az egész időnyre orth. kóser konyhát állítok fel. Több éven át szerzett alapos praktiszom alapján biztosítom a n. é. közönséget, hogy a legkényesebb igényű vendéget is ki tudom elégiteni. Szives pártfogást kérek: Májor Samuné Orastie. 7178

Eladó egy 720 mm hátul zsákos osztályozos Hoffher-csöplő, 6-8 HP fekvő Benz-motor komplett felszerelve, üzemképes állapotban. Esetleg cserélek kisebb oldalzással P. Rosenbaum, Sörház-u. 32. Szászrégen. 7179

Belvárosban uri családnál két urleány lakást és teljes ellátást kaphat. Cim a kiadóban. 7145

Egy darab kazán, 2 lángcsövű, 9 méter hosszú, 2 méter magas, olcsó árban eladó. Kaphatók transmissziók, szíjkerekek. — Rosmann vasraktár Tg. Mures. 7182

Gépműhelyünkben mindenféle gépmunkálatok el-készítését, különösen autók és motorok javítását és átalakítását vállaljuk. — **Autógenhegesztést** végzünk, **hengerezékek** rovatkolását és eszokolását pontosan **cszközöljük.** „Economia“ Kereskedelmi és Ipari r.-t. Oradea-Mare, Piata Mihai Viteazul 1. 7155

Olcsó házhely

a tisztviselőtelepen eladó. Cim a Kadima-nyomdában

Ismeretség hiányában megismerkedne házasság céljából jobb családból való izraelita urleánnyal 25 éves, önmálló divatrukereskedő. Leveleket dupla borítékban hozomány megjelöléssel a kiadó továbbít „Orient“, jelige alatt. 7164

Fekete, rövid zongora sűrűsen eladó. — Hotel Transilvania, Reg. Ferdinand 17. 7173

Kalapkészítő tanfolyam kezdődik a nőpariskolában május 12-én. Avram Iancu 13. 7184

Izr. nevelőnő 3 gyermek mellé, aki háztartáshoz is ért, felvétetik. Krausz Viktor Gyalu. 7185

Füszkereskedőség, izr., nöten, azonnali belépésre kerestetik. Román nyelvismeret, jó kézírás megkívánatik. Ajánlatok Sinberger Salomon Blaj címre küldendők. 7180

Reichsdeutsche Jüdin mit guten Zeugnissen französisch, Klavier sucht sofort Stellung, Kinder von 4 Jahr an. 7183

Szőlőoltvány
amerikai alanyvessző
garantált fajtisza kapható
Caspari Fr.-nél, Medgyes
Tessék érzégyéket kérni!
Kappel Anzeige Sibiu

Hirdetmény
A satu-marei (Romania) statusquo ante izr. hitközségnél a főkántori állás, továbbá egy metszői állás azonnal betöltendő. A főkántortól megkivánatik, hogy szépcsengetésű hanggal bíró, zenéleg képzett és énekkar szervezésére és vezetésére képes elsőrendű énekes legyen és konzervatív életmódot folytasson. A metsző szigoruan konzervatív előéletű שׂוֹבֵי וְקוֹרָא, hitűnő בעל תפלה és מורה legyen és megfelelő konzervatív קבלות-szal birjon elismert rabbiktól. Fizetés mindkét állásnál megegyezés szerint, azonkívül lakás, 4 öl tűzifa és szokásos mellékjövendelmek. Működési bizonyítványokkal és ill. קבלות másolatokkal felszerelt és életkort és családi állapotot, valamint születési és illetőségi helyet feltüntető pályázati kérvények mellet, de legkésőbb május 31-ig alulírott elnökhöz küldendők. Utiköltés csak a meghívottaknak térített meg.
Princz Ármin elnök

Első Erdélyrészi Ékszerárnyagár
Cluj, Calea Regele Ferdinand 14. sz. sz.
Telefon interurban 2-13 ★ Sörgy. Juvare, Cluj
Ékszerárnyagártás, nagykereskedés
Fogószati arany és farrasztás ★ Arany, ezüst és platinaékszerek
Kiszle és Schwarzwaldi órákban, valamint kinaeszt tárgyokban nagy lerakat.
Osak viszontelárueltőknek?

SZÖRMÉK ÉS SZŐNYEGEK MEGÓVÁSÁT VÁLLALOM!

MODE DE PARIS S. EISENSTÄDTER CLUJ

Felvételi helyek:

TIMISOARA,
Szentgyörgy-tér 1. Tel. 23-01

CLUJ,
Piata Unirei 12. Telefon 7-68

ALBA-IULIA,
Strada Regele Ferdinand 4. sz.

Szücsök és szörmekereskedők figyelmébe!

Angroosztály Cluj, Calea Victoriei 2. Telefon 724

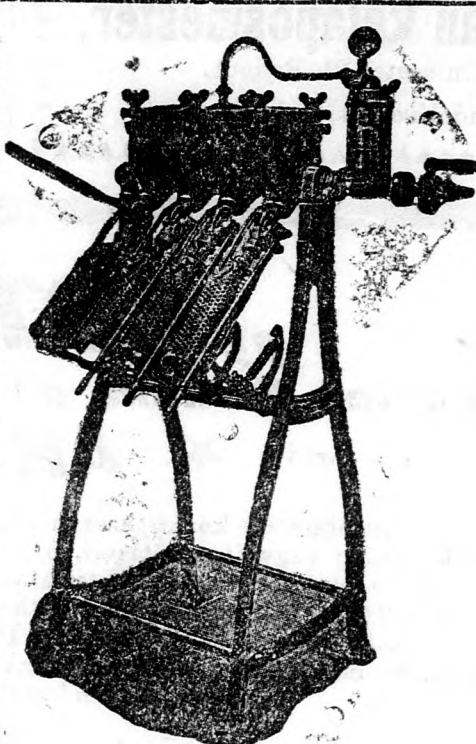
Betonkeverőgépek

valamint az összes cementipari gépek, u. m. cementtörcserepek, betontéglák, üreges betonblokkok, cementterazzo, granitoid, járdalapok gyártására kézi és erőhajtásra berendezve, formák, betoncsövek, kutgyűrűk, lépcső és egyéb építési anyagok gyártására. Teljes asbestcementpalagyi berendezések, 1-a cementfestékek stb. stb. raktárról azonnal szállíthatók.

MODERNA

Építőipari Gépek és Radiátor Rt.
Brasov, Kis ucca 12.

Árlapok és költsegtetések díjmentesen!
Mielőtt cementipari gépeket vásárol, kérjük raktárunk megtekintését!

Rapid 4 és 6 csapos sörlefejtő készülékek Gloria és korona dugaszológépek, valamint az összes alkatrészek külön kaphatók a

Banca Industrială și Comercială, Cluj, Strada Regina Maria 9.

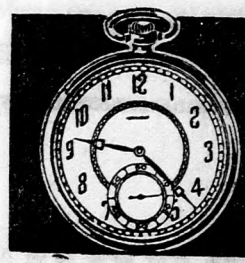
Parafa- és koronadugót állandóan raktáron tart

Villamostelepek

építését garancia mellett vállalja:
Zsigmond János

elektrotechnikai vállalat és mérnöki irodája
Cluj-Kolozsvár, Str. Vlahuța (volt Bolyai-u.)

Ujjonnan berendezett modern nagy gépjavitó- és tekercselőműhely. Szakszerű javítások és áttekercselések. Gyenge áramu és magas feszültségű berendezések. — Hálózatok tervezése és építése

Longines
7 GRANDS PRIX
Legpontosabb óra

Kadima Nyomda- és Kiadóvállalat R.-T. nyomása Cluj, str. Baron L. Pop (volt Brassay-utca) 20 sz. sz.

Telefon-sz. 81. **LÁDAGYÁR** Fióküzlet Egeres
Mindennemű ládákat és fadóbozokat összeszegezve: és szűszedett részekben megrendelésre azonnal készíti és szállítja a legolcsóbb napi áron

Sajovics és Lebovits fakereskedés és ládagyár
Cluj, Strada Cernuzii (volt Kajántói-ut) 1 sz. sz.

Mégis csak legjobb akésnékül borotváló por, amely az ország legrégebb gyártmánya mely most ujonnan átpreparálva,

az arcot nem marja és kellemes hatást hagy utána
„RASOL IDEAL“
Kapható 1/4, 1/2 kg. szép csomagolásban, 5 kg. vétel franco lei 145.—, kisebb mennyiségben lei 30.—, vidékre lei 40.— kgkint. Óvakodjunk az ártalmas utáztatoktól. Csak az „Ideal“ felirásu valódi

Reszling József fodrász
Cluj, Calea Regele Ferdinand 30.

A ranyosgyéresi Aggagipar R-t. Turda-Torda

Telefon: 107. Telefon: 107.

Ajánlja elismert legjobb minőségű, földgázzal égetett, hornyolt, hód farku és gerinc cserepeit, ugymint német normálméretű falitégláit, valamint alagsőveit.

ANTON ROSENZWEIG

LIBRARIE / BUCHHANDLUNG
CLUJ, P. MIHAI VITEAZUL 37-38 (v. Széchenyi-tér). Alapított 1890 (saját ház)

ספרים האנדרלונג

DETAIL / ANGRÓ

Mindennemű héber ima- és tankönyvek, valamint mindenféle rituális cikkek nagykereskedése, ugyszintén gyapju és selyem nagy és gyermektaleszek gyári lerakata. — Hitoktatók, rabbik és viszonteladókknak nagy árkedvezmény mellett azonnal pontosan postán szállit. Meg nem felelő áruért a pénzt visszaküldöm.

Megs
egyéb h
olyan ké
ne hallg
ebben re
szete, a
lyeknek
Románia
Es ki me
ha felelő
alább kis
delemügy
tözkodás
ugyanca
Minden
mit, a le
amely m
Csupá
cred Con
litikai me
a kereske
függeszté
visszaállit
pontnál n
jó jelnek
A leg
miniszter
Tancred
ismert té
kincseshá
és ipara r
szes több
nyomban
mérhetel
a magánt
kell állan
vámszedé
rel, amik
perálásab
hasznát.
javainak
kihangsul
nyen kelt
kincseknél
mint az o
hangzott
reiből, ho
tekinti E
szerint h
kijelentés
szik és
Nem hiss
csinálna
vámtarifá
nemcsak é
de tényleg
kell a p
ségével.
experimen
bára van
távolabb v
ként azt é
és nem les
vámszedő
Az
London,
körében egy
lenség észle
Ramsay M
vámokat te
ezért már a
mallansági
ellen. Szeri
nyezné, hog
még jobban
nak Lloyd
támogatásá
ha el is vet
többsége le